

ZAHRADNICKÁ BIBLIOTÉKA.

Spisy poučné,
věnované zájmům zahradnickým vůbec.

Vydavatel a redaktor:

LUD. F. NAUMANN,

učitel nauk zahradnických na zemském pomologickém ústavu
v Troji.

SVAZEK PRVNÍ:

**Pěstování ovocných stromů a keřů
v hrncích a ve kbelích.**

(S 10 výkresy.)

V PRAZE.

Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa
v Karlíně.

SLOVUTNÉMU PÁNU,

P a n u

Dr. J. B. LAMBLOVI,

c. k. professoru hospodářství při české vysoké škole polytechnické v Praze,
členu kuratoria a vrchnímu řediteli hospodářského a hospodářsko-průmy-
slového ústavu Tábořského a t. d.,

v ě n u j e

s úctou a vděčností

spisovatel.

P ř e d m l u v a.

Nic nedbám, jen když mám
pod okny zahrádku;
nic nedbám, jen když mám
pod okny štěp.

(Národ. píseň.)

Pěstování ovocného stromoví v hrncích nebo kbelích poskytuje velmi mnoho zábavy — zábavy, kteréž dosíci lze prostředky poměrně skrovnými a která mnohdy i užitku značného poskytnouti může.

Nebudeme tu ani obšírněji mluvit o tom, že ovocník, kterému nedopřáno osudem velké zahrady, na malém prostoru svá pomologická studia konati může, s odrūdami ovoce snadno se obeznámí a životní úkony stromků, jakož i život a působení hmyzu škodlivého snadněji sleduje; nýbrž ukážeme přímo na hlavní účel a prospěch, který pro všeobecnost ze zaměstnání takého vyplývá. — Nenít vhodnější a vlnadnější okrasy pro hodovní síň, hodovní tabuli, jako řada úhledných stromečků, v okrasných květináčích zasazených a ověšených lákavými hrušemi a usmívavými jablíčky.

Takovou okrasu každý zámožnější rád zaplatí. *)

Vídáme ve větších městech, kterak kupci do svých výkladných skříní stromečky v hrncích ovocem ověšené staví, aby obecenstvo neobyčejností pohledu ku zboží svému, vedle něhož nevšimavě chodí, přilákali.

Skoro každý ve větších městech, kdo vládne větším světlým prostorem, chodbou, balkonem, hledí si nahraditi zahrádku chováním květin, které za velké peníze kupuje. Zdaž neobětoval by s radostí nějaký ten peníz, aby ve své zahrádce i ovocné stromy míti mohl?

Z toho jasno, že by pěstování ovoce v hrncích, kdy bychom u většího města ve větších rozměrech prováděti je mohli, práci naši výborně zaplatilo, že bychom z něho značný užitek těžiti mohli.

Není spravedливо, pohlížeti na ně vždy a všude jako na hříčku neb zábavu nevalně užitečnou, nýbrž ve mnohých případech i jako na zaměstnání užitečné a výnosné. V Anglii již drahně času pěstování ovoce v nádobách náležitě oceňují a jména »Orchard-houses«, »Serres-vergers« (sklenníky ovocné), jakož

---

*) Pan Fr. Špatný, velezasloužilý spisovatel český, vypravuje ve své »Historii českého štěpařství«, kterak jednou Matěj Rössler, děkan poděbradský, (naroz. r. 1752,) nejznamenitější český pomolog, při velké hostině své hosti překvapil. Rozestavil na tabuli ve kbelíčkách stromky, rozličně zralé ovoce nesoucí, požádal svých hostí, aby si čerstvého ovoce pro pochoutku načesali. Týž horlivý pomolog daroval českému štěpařskému spolku r. 1820 jablечných 345, hruškových 346 a 86 rozmanitých odrůd, nejvíce švestkových, dohromady 777 odrůd stromků v hrncích, které se postavily v zahradě předsedy společnosti hraběte Kanala-Malabaila.

i hojná pojednání ve všech listech pomologických dobrým jsou svědectvím, jakých rozměrů nabývá.

I u nás v Čechách, kdež láska k ovocnictví lidu takorůzka vrozena jest, soudím právem, že odbor ten značně by zkvetl, kdyby pěstitelům ovoce poněkud důkladnějšího poučení se dostávalo.

K dosažení účelu toho přispějž aspoň poněkud skromný tento spísek, jež jsem za výdatné podpory přítele K. Hamböcka, přispěvšího výkresy, jednak pomocí vlastních zkušeností a jednak pomocí uznaných spisů jinojazyčných sepsal.

I. Část povšechná.

1. Kterak vychováme stromky pro pěstování ve květináčích?

Chceme-li zdaru stromků svých v hrncích pěstěných se těšiti; chceme-li, aby naděje naše ku krásné úrodě sklamány a práce naše zmařeny nebyly: pilně pravidla dbáti nám dlužno, abychom vybrali jen stromky, jež k tomu způsobu pěstění úplně se hodí, jež štěpovány jsou na plánata, vyznačující se skrovnějším vzrůstem a tvořením hojných kořínků vláskových, jimiž půda v květináčích snadněji zužitkovati se dá.

Proto neštěpujme jabloni na plánata obyčejná, silnější kořeny tvořící, nýbrž na svatojanče francouzské (*pirus malus paradisiaca*); bruše na kdoule (*cydonia vulgaris*), řidčeji na hloh (*crataegus oxyacantha*); švestky a slívy na slívu tak zvanou St. Julien (*prunus insiticia*) a trnku (*prunus spinosa*); meruňky a broskve na slívu St. Julien, slívu damascenskou, hořkou mandli (*amygdalus communis*) a trnku; třešně na třešeň tureckou čili mahalebku (*prunus mahaleb*) a višni ostheimskou.

Podkladky tyto většinou nevychováají se ze semena; jednak proto, poněvadž semeno některých je vzácné, jako svatojančat a kdoulí; jednak i proto, že u semenáčků hlavní kořeny, zvláště tak zvaný kůlový, příliš mocně, kořenstvo vláskové pak jen nepatrně se vyvine; nýbrž vychovávají se z řízenců, rozvodů aneb odnoží kořených.

Šířiti o této práci mnoho slov, bylo by zbytečno, poněvadž tak všeobecně známa a ve mnohých knihách štěpařských důkladně vypsána jest; dostačíť jen, zcela stručně ji vylíčiti.

a) Řízenci rozmnožují se kdoule a svatojančata.

Řízenci řezou se z větviček jednoročních ne příliš slabých a ze dřeva úplně vyvrátého v zimě od prosince až do února, dokud míza ve stromech a keřích ještě se nerozproudila.

(Obr. 1. a. b.)

Délka řízenců, které na dolním konci vždy těsně pod očkem vodorovně a na hořením šikmo nad zdravým očkem (obr. 1. a.) se uříznou (u kdoulí nikoliv nůžkami, nýbrž vždy jen ostrým nožem), činí 20—30 ctm.

Dokud nenastane čas k vysazování, založí se řízenci ve svazky upravené do chladného sklepení nebo v zahradě na stinném místě do písku.

Jakmile nastane teplejší jarní počasí a půda dostatečně se oteplila, počneme řízence vysazovati na stinný,

vlhký záhon půdy dobré, na podzim již pohnojené a důkladně 35—40 ctm. zpracované, tak aby pomocí kolíku do země až po poslední očko vetknuty, od sebe 10—15 ctm. vzdáleny byly.

Aby záhon nikdy nedostatkem vláhy netrpěl, pokrýváme jej tenkou vrstvou zahnílého listí, hnoje neb mechu, jakož i v dobách parných a suchých vždy u večer a ráno je zalejeme.

Je-li výhon povstálý z hořeního očka již do prvního podzimku tak silný (obr. 1. b.), že dobrého zakořenění nadíti se lze, mohou se řízenci odprodati neb příštím jarem na stálé stanoviště vysaditi; pak-li je však výhon slabý, nutno řízence ještě rok na záhonech ponechat, a aby silněji hnali, rychleji se zakořeňovaly, až na dvě očka skrátiti.

(Obr. 2.)

b) Pomocí rozvodů rozmnožují se, kromě jiných keřů, také kdoule a svatojančata.

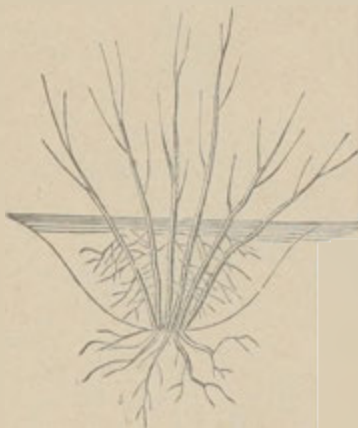
Pěstujeme k účelu tomu na záhonech 2 m. širokých ve vzdálenosti 2 m. keře matečné, které v prvních letech

silně sřezujem, abychom docílili hojně silných prutů blízko země vznikajících. Tyto pruty zahneme na podzim neb na jaře do strouhy neb jamky, kterou jsme v obvodu keře vyházezi dali a přiřáčkujem tak, aby pouze ještě část větve nad povrch země čněla (obr. 2.). Na to zabázíme strouhu dobrou, kompostem promíšenou zemí, seříznem vyčnívající ze země větvičky na 3—4 očka, aby zakořeňování se urychlilo a ku kolíku je připevníme.

Za rok neb půl druhého roku mohou dobře zakořeňví se rozvody od matky odděleny, přiříznuty a jakožto dokonalé sazenice na určité místo do školky vysazeny býti.

c) Třetí způsob rozmnožování děje se odnožemi kořenými a užívá se ho u kdoulí, svatojančat, sliv a trnek.

(Obr. 3.)

K tomu účelu vysadíme několik keřů neb stromků matečných $\frac{3}{4}$ —1 m. od sebe na zvláštní záhony do mělké, široké strouhy. Příštím jarem keře matečné blízko nad zemí se seříznou, čímž hojnost výhonů vznikne. Jakmile výhony tyto výše 30 ctm. dosáhly, naplní se strouha zemí, která byvši z ní vyházena po obou stranách ležeti ostala, do dvou třetin hloubky.

Třetího jara sřezávání se opakuje a strouha v týž čas, jako roku loňského, zúplna zemí se naplní. Čtvrtým

jarem konečně matečné keře se vykopou a jednotlivé výhony, které, pokud v zemi vězely, hojně zakořeněny bývají (obr. 3.), od sebe se oddělí, přiříznou a jako samostatné sazenice vysadí. Slívy a trnky tvoří mnohdy beze všeho přispění hojné odnože kořenné, jichž také dobře užití můžeme (obr. 4.).

(Obr. 4.)

Vykopeme je z jara opatrně i s kořeny; přiříznuté na kmeni i kořenech do pěstnice a jakmile hojnosti kořenů nabyly, do školky je přesadíme.

Záhon, na nějž ve školce buď z řízenců, rozvodů neb odnoží vychovaná a zakořeněná pláňata vysazujeme, mějž pokud možná polohu slunečnou, teplou a půdu předešlého podzimku poněkud prohlubovanou.

Než vysazovati počneme, urovnáme půdu a utvořívše řady $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ m. od sebe vzdálené, příříznem pláňata na kořenech tak, aby kořeny silnější až na 5—6 ctm. zkráceny byly. Na to je 12—15 ctm. od sebe vzdálené vysazujem.

Aby v půdě vláha lépe se držela a okorání povrchu a vznikání plevelu zamezeno bylo, pokrývají se záhony 7 ctm. mocnou vrstvou zahnilého hnoje neb starého třísla. Nedáme-li půdě podobného pokrovu, třeba častěji pleti, za suchého počasí povrch kypřiti a zalévati.

Čas, kdy pláňata šlechtiti se mohou, řídí se dle jich vzrůstu. Odrůstají-li bujně a vesele, mohou se téhož ještě leta, kdy vysazeny byly, v červenci neb srpnu očkovati; je-li však vzrůst slabý, dočkáme příštího jara a provedeme šlechtění roubováním, kopulováním, neb teprva v létě v červenci, což jest i nejlépe, očkováním obyčejně blízko u země.

Pláňata, která jsme byli v červenci neb srpnu očkovali, příštího jara as 15 ctm. nad očkem štěpným šikmo seříznem. Výhonu očka štěpného dáme růsti volně do výše, aby jako silný, jednoroční šlechtěnek do příštího jara ku přesazení do nádob spůsobilým se stal. Neníť ovšem vždy třeba, vsaditi ovocné stromky, jako jednoročné šlechtěnce již do květináčů, neb se mnohdy s dobrým úspěchem potkává, vychováme-li stromky, zvláště meruňkové, švestkové, třešňové a jabloňové, na záhonech

dobře připravených, často je přesazující, až do doby úrodnosti. Kterak se vychovávání to děje, o tom později řeč bude.

2. O květináčích a kbelích.

Není jednostejno, jakých nádob při pěstování stromčeků ovocných užíváme. Hrniec nebo kbel špatný mnohdy velmi neblahé účinky na zdar rostlin jeviti může. Proto, abychom se všelikým nesnázím vyhnuli, dáme si zhotoviti nádoby přiměřených rozměrů, aby kořenstvu stromčeků s dostatek místa poskytovaly a tolik země, aniž by příliš těžkými se staly, pojmouti mohly, co jí stromek ku zdaru svému potřebuje.

Lze-li nám u všech hrnců míti rozměry stejné a tvar, budiž jakýkoliv, jednotný, v mnohém si sestavování skupin stromčekův usnadníme a vzhledu vlnadnějšího jim dodáme.

Květináč, do něhož se stromek mladý, ale již ovoce nesoucí, vsazuje, má světlostí 25—30 ctm., touž výšku a průměr dna o 7—8 ctm. menší. Zhotovuje se obyčejně z hlíny hrnčířské a má býti silných stěn, dobře vypálen, však nikoli přepálen, nepoléván, s otvorem ve dně dosti velikým, aby mohla voda přebytečná snadno odtékat.

Při pozdějším přesazování vyžadují stromčkové větších hrnců, hrnců se světlostí 40—45 ctm., s rukovětmi, aby snáze přenáseti se daly a nestačí-li ty, kbelů dřevěných, málo jen neb zcela nic barvou nenařtených.

Kbel dřevěný má tu vadu, že nelze ho nikdy do země zapouštěti, poněvadž příliš rychle hnitím zkázu bere;

hodí se jediné k okrase nějakého tarasu, nějakého balkonu neb v řadě postaven za lem cesty zahradní.

Valné zlepšení hrnců a kbelů záleží v tom, že nestojí dnem bezprostředně na podložce, nýbrž jen prodlouženými stěnami svými se opírají, že dno k otvoru na všech stranách nálevkovitě se sklání (obr. 5.), tak aby voda v dolních částech hrnce se nehromadila, nýbrž snadno odtékati mohla.

V Holandu pěstují stromky, místo v hrncích a ve kbelích, v koších pletených a to s prospěchem velmi dobrým. Ovšem, že stromků tak pěstovaných k okrase tabulí užití nelze.

(Obr. 5.)

Nedávno schvalovaly též některé pomologické listy (ku př. „Wiener Obst-u. Gartenzeitung“, roč. 1., str. 295.) hrnce, jež z lejna kravského zhotoveny jsou, pro všeliké rostliny, stavíce nejen jich láci, nýbrž i tu okolnost v popředí, že rostliny i s hrncem přesazeny býti mohou a tento sám zetlívaje hojnost potravy jim poskytne. Na tabuli s nimi ovšem také nelze.

3. O sázení do květináčů a kbelů.

Čas, kdy stromečky do hrnců sázíme, řídí se dle toho, chceme-li je, až by ovoce nesly, v hrncích samých vychovati, aneb vychované-li již na záhonech do úrodnosti je vsazujeme.

V případě prvním sázíme z jara, v případě pak druhém v podzim, poněvadž by z jara vysazení stromkové

sotva téhož ještě leta ovoce poskytlí. Činnost kořenstva nikdy, ani za zimy, kdy strom v hluboký spánek pohřžen se zdá, neustává, nýbrž stále k tomu čelí, aby hojnost látek v stromě se nahromadila, nové kořeny se vytvořily a strom při novém vypučení dostatek síly ku zdárnému vytvoření ratolestí, listů a květů měl.

Vysazování děje se koncem měsíce října, kdy dřevo úplně vyzrálo a stromek, jak to dle opadávajících listů rozeznáváme, vegetaci aspoň na pohled ukončil.

Než přikročíme k sázení, prohlédneme sobě dobře korunu kořenovou a seřízíme kořeny silnější až po místo, kde úplně zdravými, neporušenými se jeví, ostrým nožem a vláskové kořínky o 5 ctm. zkrátíme. Části nadzemní zůstanou neporušeny.

Sázení pak děje se takto: Otvor ve dně květináče, není-li dostatečně veliký, přiměřené, tedy na 3—6 ctm. se rozšíří a střípky, kousky cihel neb uhlí dřevěného pokryje, tak aby země nemohla vypadávati, ale voda přeby-
tečná volně odtékati. Je-li střípek vydutý, vždy plochou vzklenutou vzhůru se obrátí. U hrnců větších mnohdy i 2—3 ctm. mocnou vrstvu střípků upravití třeba, jen aby měla voda dostatek odpadu. Při naplňování hrnců zemí nutno pak přihlížeti k tomu, aby vrstvu spodní tvořily části hrubší, na něž teprv země jemnější až do polou se nasype tak, že nejvyšší kořeny stromku na ní volně postaveného as 6 ctm. pod okrajem hrnce se nalézají.

Na to stromek jednou rukou přesně ve středu hrnce se udržuje, kdežto ruka druhá mezeru mezi stěnami hrnce a kořenstvem stromku obyčejně 5 ctm. mající a mezery mezi jednotlivými kořeny kyprou hlinou znenáhla vyplňuje,

aby se kořenstvo pokud možná v přirozené poloze udrželo; slabé potřásání stromkem i hrncem velice k tomu napomáhá. Hrncem nesmí úplně naplněn býti, nýbrž okraj as 2 ctm. nad zemí povýšen budiž, aby zalévání snadno a důkladně díti se mohlo.

Na to se země silně zaleje, aby voda jemnější částčky do všech ještě zbývajících mezer vplavila. Dělo-li se sázení z jara a nemáme-li zvláštního skleníku neb jiných vhodných místností, postavíme stromečky nejprve na 2—3 dny do stínu, později as na 8 dnů na místo, kde po několik hodin denně mají slunce. Pokud před mrazy není jistoty, umístíme je, zvláště druhy choulostivější, hlavně na noc v netopeném, uzavřeném pokoji aneb nelze-li nám učiniti tak, chráněné pokrývkami venku ponecháme.

Bylo-li sázeno v podzim, umístíme stromečky hned na místě, kde je přezimovati hodláme.

4. \ O p ů d ě.

Půda, již při vsazování stromečků do hrncův užíváme, budiž úrodná, prosáklivá, však nikoli příliš lehká, nýbrž naopak poněkud vazčí, aby se vláha z nádoby tak snadno nevytrácela.

Nejvhodněji sobě upravíme zemi způsobem, sejme-li z pastviny neb louky drn as na $\frac{1}{6}$ m., jemuž, častěji jej překopávajíce, v hromádách zetleti dáme.

Dobré zahradní země, která čerstvého hnoje nechová, se stejným úspěchem užiti lze.

Nezdá-li se nám země dosti v síle, přidáváme pro zvýšení úrodnosti uleželého výkalu kravského aneb s týmž, ba často i s lepším úspěchem hnojiv strojených, jako moučky z kostí připravované čili superfosfátu.

Ovoce peckovité žádá ku zdatu svému, aby byl v půdě dostatek vápna, jež se jí nejlépe blátem silničným neb troškem mrhele dodá.

Velmi prý se osvědčila pro všechny druhy ovoce směšenina, skládající se ze 4 dílů kypré, dobré země, 2 dílů zetlelého kravského hnoje a 1 dílu říčního pisku, zvláště byla-li, uleževši se as 8 neděl, častěji přerývána a převrstvena.

5. O hnojení a zalévání.

Malé množství země, které v hrncích se nalézá, nemůže dostatečně po delší dobu stromek vyživovati, nýbrž v brzkém čase úplně vysíleno bývá. Protož jde-li nám o to, aby stromek zdárně vzrůstal a plody dokonale přinášel, o náhradu latek půdě ubylých přiměřeným hnojením starati se nám třeba.

Hnojivo k účelu tomu dá se připravití způsobem zcela jednoduchým. Smícháme hnůj záchodní s dobrou zemí z pařeníšť, s popelem dřevěným, po případě i se sazemi, a navlhčující směšeninu ob čas močůvkou, dáme 2—3 měsíce uležeti.

Hnojení stromků kompostem tímto děje se obyčejně z jara v měsíci březnu, byť právě vsazeny neb přesazeny byly, tím způsobem, že povrch tupým dřívkem na

5—7 ctm. nakypříme, nakypřenou zemi odstraníme a hnojivem opět až na 2 ctm. pod okraj doplníme.

Místo hnojiva výše uvedeného užiti lze také s dobrým prospěchem moučky z kostí připravované čili superfosfátu, aneb hnojení tekutého, které se poskytuje stromka od dubna až do října týdně jednou místo zálevu. U stromků plod nesoucích má toto hnojení, v červnu a červenci užité, účinky výborné.

Za hnojivo tekuté hodí se močůvka silně zředěná, čerstvá, zředěná krev a zředěný louh z výtrusů drůbeže (holubů, slepic) a z guana.

Co týká se zalévání, jest dosti obtížno ustanoviti jakási pravidla, poněvadž množství vody, jižto stromkům poskytnem, závisí nejen na době vegetační stromků, nýbrž i na panujícím počasí.

Stromečkové bujněji rostoucí vyžadují více vody než stromečkové mírněji rostoucí neb chorobní. Za počasí teplejšího letního více se zalévá, než za počasí chladnějšího na jaře neb v podzim. V zimě, kdy stromek listy své shodil a vegetace takorča ustala, není skoro žádného zalévání třeba.

Každou nádobu pro sebe konvicí zalévati třeba a to tím častěji, čím menší jest, čím méně země obsahuje.

Za počasí deštivého netřeba zalévati, leč nebyl-li déšť dosti výdatný; za počasí parného od června do září jen v hodinách večerních neb ranních zalévání konati se smí, a sice nejlépe vodou dešťovou, aneb není-li té, vodou říční, rybníční a studniční. *)

---

*) Opominutí tohoto mívá za následek často mimořádné a rychlé klesnutí teploty, což ochuravění a odumírání spongiol (konečky kořínků) neb vyhynutí oddenku působí.

Pozn. red.

Mnozí zahradníci pokrývají povrch země na polo-
zetlelém hnojem kravským, aby vláha tak snadno se ne-
vytratila a okorání povrchu zabráněno bylo.

Postřikování listů prospívá stromkům, nebylo-li za
silného slunečného svitu provedeno, velmi, poněvadž je
nejen prachu zbavuje, nýbrž i vzrůst osvěžuje.

6. O tvarech stromečků v hrncích pěstovaných.

Stromečkům v hrncích pěstovaným dáváme tvar buď
jehlančitý, korunce jejich, na hladkém kmínku sedící, ku-
lovatý, neb je vychováváme v podobě kolmých a závitko-
vitých kordonů.

Chceme-li si vychovati stromečky v podobě jehlan-
čité, která nejlépe k hruším, ale i k jabloňkám se hodí,
štěpujeme blízko u země.

Příštího jara v měsíci březnu neb dubnu seřízname
nejlepší ze štěpného roubu neb očka loňského roku vy-
rostlý výhon na 3—4 očka. Očko hoření vyrostě nám
v nové prodloužení kmene v ratolest řídící, kdežto očka
postranná, postranných větví jehlance poskytnou.

Během leta vyvíjí se přirozeným způsobem z oněch
3—4 oček ona, jež jsou nejvýše, nejsilněji, a proto třeba
uštípnouti jim v květnu a červnu jednou neb dvakrát
špičky, aby šťáva k dolením větvím se obrátila a tyto,
jak toho souměrný vývoj jehlance vyžaduje, silnějšími
než větve hoření státi se mohly.

Šlechtění a takto předběžně upravení stromečkové mohou se na podzim do hrnců 20 ctm. v průměru majících přesaditi, ač lépe jest, ještě dvě leta jich na záhonech ponechati, tvar jejich dokonaleji vychovati a přesazením do dobré země na jaře roku druhého lépe, totiž aby se více sesílily, zakořenily, pro pěstování v hrncích připraviti.

Příštím jarem, pokračující ve vyvíjení jehlančité formy, seřízneme opět, abychom docílili nových 3 neb 4 výhonů, řídící ratolest roku loňského se vyvinuvší na 3—4 očka a větve postranné z leta loňského na 2—3 očka. Ustípnutím vrcholků větví postranných v květnu a červnu opětně hledíme působiti na silnější vývoj větví spodních, vyhánějících jak na kmeni hlavním, tak i na větvích postranných, které jsme byli na 3—4 očka tak zkrátili, aby hoření očko na venek obráceno bylo.

Hlavní ratolest nepotřebuje se řezati pro udržení rovnosti kmene vždy na očko, očku, kteréž loňského roku ratolest řídící zplodilo, protilehlé

Nestejným rozdělením postranných větví povstalé mezery vyplní se výhony, které vyluzujem, řezající na očka směrem k mezeře obrácená. Postranné ratolesti, které dosti bujně nám nerostou, aneb očka, která příliš slabě se vyvinují, pobádáme ku vzrůstu zářezy, které nad nimi korou a lýkem v podobě půlměsíce učiníme; kdežto naopak ratolesti příliš bujně rostoucí tím ve vzrůstu se zmírňují, že takové zářezy pod nimi se učiní.

Tvar stromečků s hladkým kmínkem a korunou kulovitou (obr. 6.) hodí se hlavně k oněm odrodům jablek, švestek, broskví, které slabým vzrůstem

(Obr. 6.)

vynikají, jako renetka šampaňská, ananasová, malá mirabelka a t. d.

Vychování není obtížno a děje se takto: Jednoroční štěpný výhon, z oštěpení blízko země vyrazivší, seřízneme as ve výšce 30—45 ctm. na tři zdravá očka tak postavená, aby výhony, které z nich vypučí, ve tři co možná různé strany směřovaly.

Příštím jarem tyto 3 výhony též na 3 očka se zkrátí a napomáháme-li jen trochu v letě uštíповáním větviček, korunka skoro sama sebou v úhledný kulovatý tvar se vyvine a dostatek plodového dřeva vytvoří.

Kordon kolmý, který se velmi k jehlanci tak zvanému sloupkovitému podobá, a závitkovitý vyznačují se hlavně tím, že nemají vlastně žádných větví, nýbrž pouze z kmene stále se prodlužujícího a po celé délce větvičkami plodovými opatřeného se skládají.

Vychovávání dle těchto pravidel, jako u obyčejného jehlance děje se, jen s tím rozdílem, že prvním řezem výhon jen nepatrně, tak aby ještě 50—60 ctm. dlouhý byl, se skrátká.

Očka, která by zvlášť u ovoce jádrového na dolních částech vypučeti nechtěla, přinutíme ke vzrůstu zářezy poloměsíčními, o nichž výše u vychovávání jehlance jsme pověděli, a větvičky příliš bujaě rostoucí uštípo-

váním v květnu a červnu ve vzrůstu mírníme, jakož i k vytvoření oček plodových příměti dbáme.

Kordon kolmý přímo do výše se vede, kordon pak závitkovitý upevňuje se na spirálu ze silného drátu tak upravenou, že každý závitok kolem kolmým prochází a od druhého nejméně 20—25 ctm. vzdálen jest.

Konečně zmíniti se nám dlužno ještě o stromcích miniaturních čili drobných, kteří jsou nejmenším tvarem ovocného stromovi v hrncích pěstěného, kteří mají, ač velmi krátká doba žití jim odměřena, přece dosti velkou důležitost, zvláště pokud se týče okrašlování hodovních síní a stolů.

Vychovávání jich není tak těžké. Vysadíme totiž v podzim do hrnců pláňky poněkud slabší a přezimujem je od mrazu ochráněné. Jakmile nastane z jara mizotok, roubujeme je 7—8 ctm. nad zemí pod kůru a vypučevší roub obvyklým způsobem ošetřujem.

Plodnost těchto malých stromků velmi brzo se objeví. Tak praví pomolog Pynaert, že viděl broskve, jež, sotva 30 ctm. vysoké, v únoru vstěpeny byly, kterak následujícího měsíce června již pěti krásnými plody se honosily. Doložiti však sluší, že podobných úspěchů jen v rostlinárnách čili záhřevnách dodělati se lze.

7. Některá pravidla řezu stromečků v hrncích pěstovaných.

Rez je u vychovávání krsků a protož i stromečků v hrncích pěstovaných, kterým vlastně v pravém slova smyslu název ten přísluší, prací takoruka nejhlavnější.

Řezem jediné jsme s to, abychom vychovali stromek jakéhokoliv tvaru a výdatně působili na značnější jeho plodnost, jakož i na krásu, velikost a chutnost plodů jim poskytnutých.

Míra v ústrojí stromovém velmi nestejně se rozděluje. Vidímeť to na větvích nejvýše stojících, které obyčejně bují, kdežto ostatní níže a nejniže postavené krnčí a znenáhla odumírají. Proud mízy tu patrně nejsilněji k nejvyšším částem žene, nejméně pak nejnižším se uděluje. Avšak vhodně a rozumně provedený řez způsobí stejnoměrné rozdělování šťavy, a vadu nestejného vývoje stromových částí odstraní.

Stromek, přílišnou úrodností vynikající, velmi rychle životní síly své vyčerpá, ano zajde konečně, nezpomůžeme-li důkladným řezem, působíce jím na vývoj větví dřevných, které pomocí většího množství dokonalejších listů více mízy přitahují a připravují, poskytující květu i plodům více potravních látek.

Účinky řezu dle způsobu, jakým jej vykonáváme, jsou rozdílné. Za příčinou řezu krátkého t. j. důkladnějšího vyvinují se mocnější výhony, než z příčiny slabšího čili dlouhého. První větví vodící či řídící mnohem méně oček ponechává, čímž i výhony lépe vyživovány býti mohou, kdežto druhý šťavu na několik oček, na několik výhonů, proto i slaběji se vyvinujících, rozděluje.

Poněvadž ale při řezu důkladném výhony mocněji se vyvinující obyčejně jen výhony dřevnými, zřídka pak plodovými bývají, plyne nám z toho ponaučení, že stromy dobře vyživované, bujným vzrůstem nadané, nikoliv tak silně, jako stromy slaběji rostoucí, přirezávati budeme.

Takové stromy bujně rostoucí možno tedy především slabším řezem avšak i jinými prostředky, jako skláněním a kroucením větví, zářezy pod větvemi bujnými, korou a lýkem učiněnými, čímž proud šťávy poněkud se oslabí, k lepší plodnosti přiměti. Týž účinek jeví uštipování vrcholků či špiček větví v letě, oslabující také sílu puku a podporující tím tvoření se oček květných nebo plodových.

U ovocných stromů jádrovitéch rozeznáváme očka dřevná, pupeny listové a květné, u ovoce pak peckovitého jen očka dřevná a pupeny květné.

Z oček dřevných vyvinují se výhony, z pupenů listových jen listy bez výhonu se prodlužujících a z pupenů květných jen květy. Obvykle stává se, že pupeny listové v druhém neb třetím roce v pupeny květné se proměňují.

Jakož nalézáme rozdílné od sebe pupeny, rovněž tak i rozličné druhy větví plodových rozeznáváme nám jest, a to pruty plodové, hroty plodové a větvičky kroužkované.

Pruty plodovými nazýváme postranní 20—30 ctm. dlouhé větve, které druhého leta blízko vrcholku svého pupeny listové a květné vyvinují. Sřezujemeť je nejraději až na polovici neb i třetinu jich délky, aby plody příliš daleko od hlavních větví vzdáleny nebyly a snadněji vyživovány býti mohly.

Promění-li se tyto pruty plodové ve výhony dřevné, což dosti zhusta se vyskytuje, buď zcela je odstraníme aneb na krátké čípky, tak aby snadněji ve dřevo plodové se změnily, seřízíme Hroty plodové jsou větvičky 5—10 ctm. dlouhé, tedy kratší předešlých a mají často prvním rokem již na svém konci pupen listový neb květný.

Jsou-li hroty krátké, není řezu potřebí, leda tenkrát jen, kdyby se silněji prodlužovaly, na 4—5 ctm. se zkrátí, za kterouž příčinou blíže hlavní větve pupeny květné vytvoří.

Větvičky kroužkové jsou zcela krátké větévky plodové, t. j. nejvýše 2—3 ctm. dlouhé a ze samých hustě stlačených kroužků kůry takoržka složené. Doložiti sluší, že jsou charakteristickým, nejobyčejnějším tvarem plodového dřeva ovoce jádrového, na němž nejvíce pupenů květných se vyvíjí.

U ovoce peckovitého nestojí, jako u ovoce jádrového, pupeny květné na konci větviček plodových, nýbrž po stranách, kdežto vrcholek vždy očko dřevné tvoří, jež v době květu se vyvine, prodlužujíc větev, která za tou příčinou snadno blíž základné holou se stává, jestliže v čas bujnému vzrůstu uštipnutím špičky čili svršku zabráněno nebylo. Veškeré větve krslíků a tudyž i malých, v nádobách pěstovaných stromků od hora až dolů stejnou měrou větvičkami plodovými, řezem v příslušném k sobě poměru udržovanými, opatřeny býti mají, aby nejen úhlednost zachována nýbrž i plodnost pojištěna byla.

U ovoce jádrovitého je to dosti snadno, poněvadž větvičky plodové stále nové dřevo téže vlastností po mnohá leta tvoří, aniž se valně prodlužují, zvláště když delší pruty plodové pravidelnému řezu a uštipování podrobujeme.

U ovoce peckovitého, jehož větve plodové, poněvadž na konci očko dřevné chovají, rychle se prodlužují, na spodnějších částech holými se stávající, je již prací dosti nesnadnou, udržeti na všech hlavních větvích po celé jich délce dostatek větviček plodových. K tomu účelu

třeba vychovávatí nám přiměřeným řezem větví plodových stále nové ovocenosné letorosty blíž základných, starých větví na místo těch, které plody přinesly a odstraněny jsou. Proto seřezujem plodové větvičky ovoce peckovitého, zvlášť broskví prvním jarem po jich vzniku, kdy o 20—25 ctm. delšími se staly, na 15—20 ctm. Z nových výhonů, z větve seříznuté vypučelých, ponecháváme jen dva nejdolejší a z hořeních ještě jen ty, jež blíž své základné větve plod vytvořily. V letě letorosty hoření, pro vyživování plodů ponechané, když as 20 ctm. a oba letorosty, nejniže stojící, když 25—30 ctm. délky dosáhly, uštipnem. Příštím jarním neb podzimním již řezem stará větev plodová nad dvěma nejspodnějšími výhony se odstraní a jeden z těchto výhonů, jemůž určeno, aby nesl plody, na 15—20 ctm. se zkrátí, kdežto druhý na dvě očka, zárodky to nových větví náhradných, se seřízne. Třetím jarem větev plodů poskytnuvší se uřízne.

Tím způsobem i na dále co rok si počínáme, zkracující jednu větev méně pro plodnost, druhou pak více pro vytvoření dřeva, větví náhradných.

Větve dřevné, řídící čili vodící vůbec, ať u ovoce jádrovitého, ať u ovoce peckovitého, obyčejně na 4—6 ok sřezujem. Očko nejvyšší poskytne nám pak nové prodloužení větve, ostatní očka v dřevo plodové vypučí.

Řez vykonává se ostrým anglickým nožem neb ostrými francouzskými nůžkami z jara před početím mizotoku, tedy od polovice února do konce března, dle počasí, ponebí a dle druhů v ovoce. V teplých polohách, aneb můžeme-li, což u pěstování ovoce v hrncích snadno,

stroměčků ochrániti od nepohod počasí, jest dobře, zvlášť ovoce peckovité podrobiti řezu i na podzim.

8. O přesazování stromků, částečném obnovování země a ošetřování kořenstva.

Stává se často, že i při ošetřování a hnojení sebe pečlivějším stroměčkové v plodnosti i vzrůstu ochabují. Příčinu toho hledati třeba v přílišné vysílenosti země, již hnojením nelze odstraniti a napravit, jakož i v přílišné stísněnosti kořenstva, kteréž tak se rozmohlo a zhoustlo, že mu malý prostor v hrnci již nestačí. V případě tom nezbytně stromek do většího hrnce a do země čerstvé, živné způsobem následujícím přesaditi třeba. Vyjmeme stromek v době odpočinku od počátku listopadu až do konce února z hrnce opatrně i s balíkem a zkyprivše nahoře i po stranách zemi na 6 ctm., v téže délce kořeny ostrým nástrojem zkrátíme a konečně celý balík o 8—10 ctm., z dola nahoru země s kořínky uberouce, zmenšíme. Kořeny mrtvé a nemocné zcela odstraňujeme. — Sazení do hrnce, který nyní 30—40 ctm. světlosti má, děje se týmž způsobem, jak výše již psáno bylo. Místo přesazování užívá se také někdy s dostatečným výsledkem částečné obnovování země, to jest nahrazování vysílené země, zemí čerstvou, živnou. Práce tato vztahuje se však obyčejně jen ku stroměčkům stojícím v hrncích nebo kbelích 36—40 ctm. světlosti majících a vykonává se v době, kdy vegetace přestala, kdy stromek úplně odpočívá. Stromky z menších nádob jest lépe přesaditi.

Obnovování provádí se tak, že odstraníme tupou dřevěnou neb železnou lopatkou neb tupým nožem veškerou zemi svrchu na 6—7 ctm., jakož mezi balíkem kořenů a stěnami hrnce se nalézající i s jemnými kořínky ji protkávajícími zšíří 8—9 ctm. a zhloubí 15 ctm., nahrazující ji dobrým kompostem, skládajícím se z dobré země, zetlelého hnoje kravského, popelu, superfosfátu, odpadků hřebenářských, rohových a p.

Stromečkové příliš bujně do dřeva ženoucí ve vzrůstu poněkud se zmírní, poněvadž jim vláskových kořínků ujato bylo; ale zeslabení stromkové přídavkem živné země se zotaví a nové síly nabudou.

U stromečků v květináčích pěstěných jest každoroční přiřezávání kořenstva velmi důležité, čelíc především k tomu, aby kořeny hlavní potlačeny, ale za to vývoj kořenů vláskových podporován byl, aby jakýsi dobrý soulad mezi částemi nadzemními a kořenstvem se udržoval, poněvadž jen tím úrodnost a dostatečná životní síla stromků se udržuje.

Rostliny hlavně konečky nejjemnějších kořínků svých potravu ssají, a protož každý snadno pochopí, že mocný vzrůst a zdar jejich nikoli na silných aneb rozsáhlých kořenech nezáleží, nýbrž jedině na hojnosti kořání vláskového. Více než u každé jiné rostliny jeví se však potřeba hojných vláskových kořínků u stromků v hrncích pěstěných, poněvadž tu skrovné množství země důkladně jimi protkáno býti musí, aby s dostatek využito býti mohlo. Operace přiřezávání kořenstva, ostatně dosti snadná, provádí se, kdy stromek na podzim listí své ztratil.

V ten čas vyjmeme jej i s balíkem z nádoby a veškeré nemocné až ku zdravému místu, silnější pak kořenstvo možno-li sem tam ostrým nožem docela odstraňujem. Totéž děje se i s kořínky mimo balík po stěnách a na dně hrnce se plazícími. Hrncem se řádně vyčistí a stromek opatrně opět zasadí, při čemž spadavší zem čerstvou dostatečně nahrazena býti musí.

Stojí-li stromečkové v zahradě na kyprých záhonech, tak že kořenstvo širokým otvorem ve dně do volné země vnikati a potravu ssáti může, dostačí, když tyto kořeny ostrým nožem, hrnek na jedné straně nadzdvihše, v touž dobu podzimní, u samého dna uřízneme.

9. O přezimování stromečků.

Velmi důležitou otázkou, na kterou sobě, než se pustíme do pěstování stromků ovocných v květináčích, odpověděti musíme, jest: „Jakým způsobem své stromky přezimovati budeme?“

Spůsoby přezimování řídí se tím, jaké druhy ovocného stromoví pěstujem. Jsou-li to jabloně, hruše, švestky, třešně a p., které tuhou zimu naši snesou i jarním nepohodám snáze vzdorovati dovedou, přezimování málo výloh a nesnází nám způsobí; přezimujemť je pod širým nebem.

Ale ovoce choulostivější, jako jsou broskve, meruňky a réva vinná, vyžadují nevyhnutelně přezimování v místnostech uzavřených a před mrazem chráněných.

Přezimování pod širým nebem, které více, aby způsob
pěstování ovoce v hrncích, zvláště hruší, jabloní a švestek,
které nejvděčnějšími skorem pěstitelům se jeví, snadněji
se rozšířil, doporučení sluší, děje se na záhonech ve vhodném
místě, totiž u zdi, k jihu čelící a proti větrům mrazným
je chránící, položených. Mnozí pomologové jsou mínění
opačného, t. j. že stromečkové výhodněji na půlnoční straně
umístění jsou, opírajíce se hlavně o to, že stromečkové
mnohem stálejší teploty než v jižní poloze požívají
a pozdrževše se déle v puku tenkrát, kdy nebezpečí mrazů
jarních minulo, kvetou a tudíž tak pilného ostříhání a
ošetřování nevyžadují. V záhony ty kypré a dobře zdě-
lané buď stromky s nádobami, aneb, jak uznáný pomolog
Schwab v Darmstadtu s výsledkem činí, bez nich, pouze
s balíkem vyklopeným, zapustíme. Poněvadž kořenstvo
nejen vláhu nýbrž i látky potravní ku zdaru svému a
stromků ze země ssáti může, bývají stromečkové zdra-
vějšími a úrodnějšími. Jiná výhoda ze způsobu toho ply-
noucí jest i ta, že velké množství hrnců se uspoří.

Hrnce zapouštíme až po okraj a vrstvou listí pokry-
jeme, balíky vyklopené pak tak hluboko, aby ještě na
10—15 ctm. mělnou zemí pokryty byly a 2—5 ctm. od
sebe vzdáleny stály. Za silnějších mrazů třeba i korunkám
v zahradě umístěných stromků ochrany, která se jim
snadno tyčemi, šikmo ku zdi na způsob střechy přilože-
nými, a pokrovkami slaměnými neb chvojí pokrytými po-
skytneme.

Jakmile však nastane vlažnější počasí, dlužno pro
uhájení předčasného puku volnému vzduchu lepší po-
někud přístup zjednatí. Kdy bychom se v době puku a

květu mrazů obávali, můžeme stromky, které zatím, jestliže jsme je na podzim z hrnců vyklopili, opět zasazeny jsou, zvláště na noc do nějaké netopené, ale proti mrazu chráněné jizby zanést.

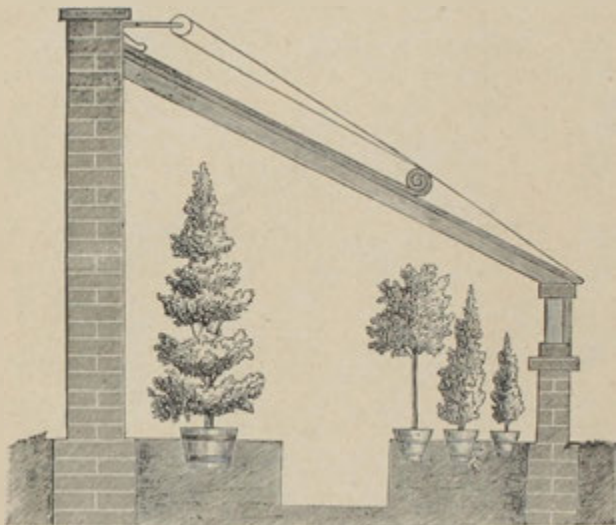
Pak-li nám však přezimovati jest stromky choulolistivější, dostačí nám na menší množství jizba světlá, netopená, ale proti mrazu chráněná aneb pařeniště dostatečně vyhloubené a na dně urovnané. Abychom v pařeništi zužitkovali prostor, stavíme hrnce neb balíky tak hustě k sobě, že korunky stromečků se dotýkají. Prostory mezi jednotlivými balíky aneb květináči mechem vyplniti a pařeniště samo, aby mrazu nebylo lze vniknouti, mrvou čerstvou obložit a prkny pokryti dlužno.

Za počasí mírnějšího, kdy temperatura pod bod mrazu neklesla, pařeniště za doby polední se provětrává a na noc, očekáváme-li mrazů silnějších, nejen prkny nýbrž i pokrývkami slaměnými opatří.

Nikdy nehodí se ku přezimování stromečků sklepy, temné komory, topené a obydlené světnice, vůbec žádná místnost, která nemá dostatek světla a přiměřeně nízké temperature.

Chováme-li však takové množství stromečků, že nelze nám v nahodilé jakés místnosti je uschovati, aniž pro choulolistivost nedostatečně ochráněné pod širým nebem je chceme zůstaviti, nastane nám stavba skleníku ovocného. Provésti ji tak, aby skleník dostatek místa a ochrany stromkům poskytoval a práci příliš nepohodlnou nečinil, aby velkých výloh, jak při zakládání tak i vydržování nevyžadoval, je úlohou pěstitelům velice důležitou.

Délka sklenníků, z nichž jeden obrazcem č. 7. znázorněn, řídí se množstvím stromečků, jež pěstovati hodláme. Výška zadní stěny výškou stromků se spravuje, však pravidelně zřídka 2·5 m. přesahuje. Šířka obyčejně 4 m. určena je záhony, na nichž stromkové umístěni jsou a jež jen tak široké býti mají, co by je pohodlně

(Obr. 7.)

z chodby 0·75 m. široké a 0·4—0·5 m. hluboké obdělávati mohl.

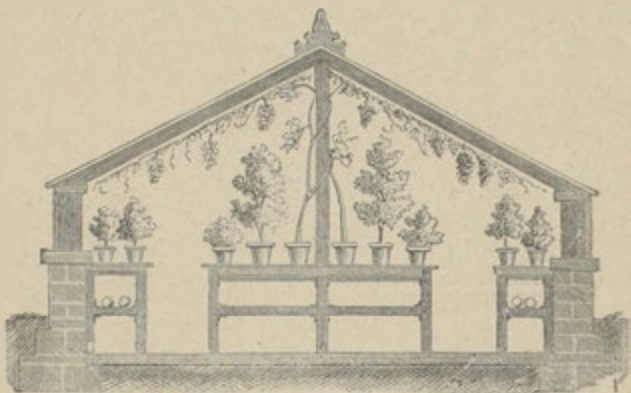
Stěna přední 0·7 m. nad obklopující zem okolní je vyvýšena a okna obyčejně pod úhlem 25—30° položena bývají.

Poněvadž vzduch častěji obnovovati a teploturu řídití třeba, zařizena je ventilace, otvory přiměřenými v přední a zadní stěně, které pomocí záklopek libovolně otevřítí neb uzavřítí lze.

Mnohdy užívá se také skleníku s dvojím skloněným čili svahem střechy (obr. 8.), jichž největší výška $3\frac{1}{2}$ m. činí.

Angličané staví ovocné skleníky prostě ze dřeva a skla, ačkoliv nejsou výdaje o mnoho větší, ale za to

(Obr. 8.)

sklenník trvalejší a teplejší, vystaví-li se zdi z cihel pálených, kamene lámaného neb, což nejlevnější, z cihel sušených čili tak zvaných vepřovic.

Dle rozpočtů anglických stavitelů přijde při stavbě skleníku 1 □m. plochy půdy sklem pokryté na 25 franků (as 10 zl. r. č.). U nás, kdež nejen práce nýbrž i sta-

vivo mnohem levnější jsou, výlohy zajisté o 25% zmenšiti by se mohly.

Z toho však, že skleníky ovocné obyčejně k topení zařízeny nejsou, nesmíme souditi, že by teplo strojené stromkům naprosto neužitečno bylo. Naopak, některým choulostivějším druhům velmi prospívá, dostane-li se jim zvláště v době květu mírně zvýšené teploty. I rannějšího uzrání plodů snadno strojeným teplem docíliti lze.

Konečně ještě doložiti sluší, že skleníky v poloze chráněné, však nikoli stíněné velikými stromy neb zděmi, na půdě sušší, propustné, tak postaveny býti mají, aby, jsou-li o jednom sklonění, vždy proti jihu neb jihovýchodu, pakliže jsou o dvojím střechy svahu, nejlépe proti severu a jihu čelily, poněvadž se jim tu světla stejnoměrněji z obou stran dostane.

10. O stanovišti letním.

Stanoviště stromečků v letě budiž takové, aby u vývoji svém a plodů svých nikterak obmezovány nebyly.

Z jara, kdy mrazův netřeba se již báti, tedy as v polovici května, rozestavíme hrnce tak, aby 08 m. od sebe vzdáleny byly a dostatek vzduchu a světla k nim přístup měl. Stavíme-li více řad za sebou, dbejme toho, aby nestály příliš hustě u sebe a stromky v nich aby tak uspořádány byly, že vždy tři, značí-li jich vzdálenost čáru, umístěny jsou v rozích stejnostranného trojúhelníku. — První řada skládá se ze stromků nejnižších a t. d., tak že poslední obsahuje stromky nejvyšší.

Nejvýhodnější postavení je stromečkům záhon, do něhož zapuštěny, vláhu a potravu kořenstvem, širokým otvorem ve dně pronikajícím, ssáti mohou a blízkou nějakou zdí proti nehodám povětrí ochrany požívají.

Ponecháme-li stromečky v sklenníku ovocném, což však jen u druhů jemnějších a choulostivých prospěšno bývá, platí strany postavení tatáž pravidla, co u stromků pod širým nebem postavených, ano ještě mnohem přísněji šetřena býti mají.

II. Spůsoby pěstování jednotlivých druhů ovocného stromoví.

I. Pěstování jabloně.

Jabloň přede všemi jinými druhy ovocného stromoví ku pěstování v květináčích výborně se hodí, poskytující pohledu, plody ověšená, nad míru půvabného. Ovoce její pro svou trvalost, jak na stromě tak i uschované, nade všechny ostatní plodonosné stromy vzácnou a zvlášť pro trh působivou ji činí. Ano ovoce některých odrůd jabloňových, jako renetky kanadské čili kmínového jablka a bílé zimní kdouble, v hrncích vypěstěné, chutností a krásou pod širým nebem uzralé převyšuje. Pěstování pak jabloně nevyžaduje nikdy té velké zručnosti a opatrnosti, jako ku př. pěstování broskví, meruněk a j. v.

Jak jsme již, mluvíce všeobecně o vychovávání mladých stromků ku pěstování v květináčích pověděli, štěpují se jabloňky na svatojanče francouzské (*pirus malus paradisiaca*), a na záhonech neb hned v hrncích až do plodnosti a dokonalého vývoje tvaru se vychovávají.

Nádoby, do nichž je mladé a slabší poprvé vsazujem, mají světlosti 25, při pozdějším přesazování 30—40 ctm.

Smišenina země tatáž, jako u všech jiných ovocných druhů jest, a hnojení jakož ošetřování kořenstva způsobem již vyličeným se provádí.

O pravidlech, která při postupném vychovávání zachovávatí třeba, abychom se dodělali výsledků příznivých, v následujícím poněkud obšírněji si pohovoříme. — Obvykle kupujeme stromky jabloňové, jakož i jiných druhů ovocných od zahradníků, ač-li sami jich vychovávatí nemáme chuti neb příležitosti; jakožto roční neb dvouleté šlechtěnce a pak vsazené do květináčů způsobem, jaký ve všeobecné části udán, v žádoucí tvar je vedeme. Stál-li tedy stromeček náš již po delší dobu v nějakém květináči a je-li tvar jeho jehlančitý, kolmý neb závitkovitý kordon aneb má-li korunka jeho tvar kulovatý, již předběžně vychovaný, tak že ze 4—5 neb i 6 hlavních, tvarných větví sestává, seříznem v tomto posledním případě, jakmile stromek, dělo-li se vychování až dosud na záhoně, v květináči je umístěn, větve tyto na délku 15—20 ctm. ostrým nožem vždy nad očkem na venek obráceným, ale u jehlanců a kordonů tak, jak v odstavci všeobecné části o vychovávání tvarův stromečků pověděno bylo.

Prvního leta po zasazení do květináče utvoří stromek s korunkou kulatou na každé z přiříznutých hlavních větví 3—4 nové výhony, které vesměs, vyjma ratolest řídící, o 3—4 ctm. v květnu a červnu přistihnem, působíce tak na mocnější vývoj pupenů plodových.

Když stromek na podzim v říjnu listí své ztrácí a k zimnímu spánku se kotví, vyjmeme jej opatrně i s balíkem z květináče, kořenstvo jeho způsobem ve všeobecné části líčeným upravíme a řídící ratolesti v letě vyrazivší

na délku 10—15 ctm. zkrátíme. To děje se však jen tenkrát, máme-li sklenník aneb jinou místnost, která by stromkům ochrany velmi výdatné poskytnouti mohla. Přezimujeme-li stromky pod širým nebem, větve teprv na jaře sřezujem a kořeny jen tehdy, zůstanou-li balíky přes zimu v hrncích.

Po vykonané operaci stromečkové, ať již po celé léto v sklenníku neb pod širým nebem v zahradě stáli, z letního stanoviště se odnesou a jak v sklenníku tak i v jiných místnostech neb v zahradě u nějaké zdi způsobem již známým hustě k sobě sestaví a pro zimu opatří.

V sklenníku tím nabudeme více místa, jehož k rostlinám jiným, též výdatné ochrany vyžadujícím, užiti můžeme.

Stromečkové po celou zimu se nezalévají, poněvadž záhon v sklenníku, pařeništi vždy něco vláhly chová a pokrývka listí, kterouž mnohdy balíky opatřujeme, vláze zcela vymizeti nedá.

Uchováváme-li stromky v pokojích netopených, zemi v květináčích pokryjem a není-li vzduch poněkud vlhčí neb počíná-li kora stromků vrašťeti a schnouti, lehounce a po řídku jen skropíme.

Jakmile zima poněkud uleví, tedy as počátkem března, a počínající mizotok nejprve ve vzrůstání pupenů se jeví, rozestavíme stromečky tak, aby každý již místo, které, zůstane-li v sklenníku, zajímati bude, obdržel. Na to následuje slabé pohnojení a zalití, které třetí den, zůstane-li počasí mírné i na dál dle potřeby se opakuje, tak že celý balík důkladně bývá navlhčen.

V dobrých okolnostech pokračuje vegetace utěšeně, pupeny pučí a rozvíjejí se, tak že často již v polovici dubna stromky květem obsypány bývají.

Je-li počasí krásné a teplé, stavíme jablonky do zahrady, však pokaždé, kdy bychom se ještě přílišného chladu nočního obávali, na noc zpět do skleníku odnesem.

Skleník budiž za krásných dnů dubnových pilně provětráván, však na noc opatrně uzavřen.

Šetřilo-li se přísně udaných pravidel, stromkové výborně odkvetou a plod se objeví.

Teplota počasí zatím již takového stupně dostoupila, že netřeba se mrazů již obávati a že možno stromky, aby plodů svých, jichžto asi třetina, kdy velikosti lískového ořechu dosáhly, u mladých, nikoli u starších stromků, jimž as 30 se ponechává, se vylamuje, ve volné přírodě lépe uzrávati mohly, na stálé stanoviště letní do zahrady postavit.

Jabloni bez toho nemůže nese vzduch a polohu uzavřenou, což často ve velkých městech vidáme, kde ovšem ještě hruše se daří, však nikoli již jabloni.

Uštipování čili pincirování provádí se opět tímž způsobem a v téže době jako předešlého roku, jakož i řez řídících čili hlavních větví za leto vyrostlých.

Třetího a každého příštího roku po vysazení se nově vyrostlé větve řídící na jaře neb na podzim již na 10 až 15 ctm. zkrátí dle známých pravidel, aneb nesl-li stromek mnoho ovoce, tak že výhonky nové kratšími zůstaly, i na 3 až 5 ctm. se sříznou.

Ku pěstování v hrncích hodí se většina odrůd jablečných; však nám jen také voliti dlužno, které mezi

vzácnější druhy počítati sluší, a jež krásou barev po dlouhý čas, i ve stavu nezralém již, se stkvějí a uzravše, velikostí, obzvláštní chutností anebo překrásným zbarvením vynikají, jako :

1. Bílá zimní vlaská kdoule (Calville blanc, weisser Wintercalvill) ;

2. renetka ušlechtilá (EdelreINETTE) ;

3. renetka ananasová (AnanasreINETTE) ;

4. renetka ženská, kmínové jablko (ReINETTE von Canada) ;

5. renetka Burchardtova (Burchardt's ReINETTE) ;

6. renetka šampaňská (Champagner ReINETTE) ;

7. renetka orleanská (Orleans-ReINETTE) ;

8. renetka malá anglická (Gäsdonker ReINETTE) ;

9. renetka zlatá z Blenheimu (GoldreINETTE von Blenheim) ;

10. renetka velká kaselská (grosse kasseler ReINETTE) ;

11. pražské jablko (englische SpitalreINETTE) ;

12. anglické nedostizitelné (Langton's Sondergleichen) ;

13. modrásek dlouhostopký (kleiner Langstiel) ;

14. panské jablko, král letních (Gravensteiner) ;

15. virginské letní jablko (virginischer Sommerapfel) ;

16. Car Aleš (Kaiser Alexander) ;

17. Hawthorndon ;

18. plaňátko (kleiner Api) ;

19. zimní sladký papírník (Stern-Api) ;

20. anglická zimní parnice (englische Wintergold-parmoine) ;

2. Pěstování hruše (obr. 9.).

Strom hruškový neméně výborně než jablono-
vý ku pěstování v hrn-
cích se hodí, a sice hlavně
i proto, že můžeme v kra-
jinách, které hojně pozdní-
mi mrazy trpívají, dosti
snadno jemnější odrůdy
hruší tabulových, jemností
chuti a krásou tvarů i
barev vynikající, vypěsto-
vati, nabývající výrobků
pro trh rovněž vzácných a
hledaných. *)

Strom hruškový, aby
spůsobilým ku pěstování
v nádobách se stal, vy-
značen budiž kořenstvem
jemně a hojně rozvětveným,
vzrůstem slabším. Za tou
příčinou dlužno jej štěpo-
vati na kdouli, jak ve vše-
obecné části již pověděno,
nikoli na pláně, které hlavní, kulové kořeny obyčejně

(Obr. 9.)

*) Poznámka. Jakou cenu ovoce jemnější v zimě míti může, vi-
díme ve velkých městech, ku př. ve Vídni, kdež za krásné jablko, jako
je »bílý zimní kalvil« obyčejně 60 kr., v zimě pak někdy 1 zl.—1 zl. 50 kr.
r. č. se platí. Krásná hruše nemívá cenu mnohem menší, ano někdy i
mnohem vyšší. Tak stojí jedna hruše »Belle Angevine«, která více jen
okrasou tabule jest, mnohdy 1—3 zl. r. č.

značně, kořání vláskové pak nepatrně vyvinuté mívá. — Ku prvnímu vsazení do hrnců, 28—30 ctm. světlosti, hodí se nejlépe jedno- neb dvouroční šlechtěnci na hlavních kořenech důkladně a vhodně přiříznutí.

Z těchto šlechtěnců můžeme jehlace vésti, kordony kolmé, spirální neb stromečky s košatou, kulovitou korunkou vypěstiti způsobem, jaký u jabloně naznačen. Čas sázení do nádob bývá obyčejně podzim, zvlášť mají-li stromečkové předběžně na záhonech vychování následujícího leta plody nésti; ale i celá doba odpočinku zimního až do konce února, kdy míza opět hýbatí se počíná, ku práci té působila jest.

Přesazování do větších nádob provádíme nejinak, ale řidčeji než u jabloní, poněvadž hnojením po dlouhý čas stromky v malém hrnci při síle udržeti dovedem. Tak choval ku př. Angličan Rivers v hrncích světlosti 30 ctm. hrušně, po dobu 7 let vesele vegetující a plodící.

Hruše vyžadují ku svému vzrůstu a ku hojnému plodův krásných nasazování mnoho látek potravních a dostatek vlhkosti. Za tou příčinou sluší pěstiteli pilný zřetel míti k tomu, aby se jim z jara na povrch země v hrncích silného pohnojení kompostem, dříve již naznačeným, dostalo, a po celé leto v denním zalévání tekutým, silně zředěným hnojem a na to vodou neustávalo. Řez podzimní aneb dle okolnosti jarní na hlavních čili řídicích větvích, a uštipování vršků mladých větvíček v květnu a červnu, čili řez letní, konáme, jak u jabloně naznačen byl.

Poněvadž se nám často velké množství květů na mladých hruškách již v plody vyvine, jest třeba zvlášť v prvním roce plodnosti, velkou část plodů vylámati, tak

že stromku pouze 8—10 k vyživování jich zbude. V roce druhém a třetím lze stromkům, ovšem s dobrým zřetelem k síle každého jednotlivého, 18—24, však nikdy více třiceti plodů ponechati.

Stromek se udrží déle v síle a poskytuje plodů krásných, ušlechtilé chuti, čímž úbytek na množství dobře jest nahrazen.

Ostatní ošetřování stromečků hruškových týmiž pravidly co jabloňových se řídí.

Co týká se výběru odrůd ku pěstování v nádobách, hlavně připomenouti sluší, že nejlépe jest vybíratí odrůdy jemnější, časně plodnosti, obzvláštní krásy a chuti výborné, jako jsou mnohé odrůdy ve Francii a Belgii pěstěné.

Schváliti lze následující:

1. Amauliska (Beurré d'Amaulis);
2. kapiomonka (Beurré de Capiaumont);
3. bělička neb císařka (Beurré blanc);
4. milánka (Beurré Napoleon);
5. Boskova láhev (Calebasse Bosco);
6. dřevobarvá máslovka (holzfarbige Butterbirne);
7. kléržó (Beurré Clairgeau);
8. Jiří z Poděbrad (Diel's Butterbirne);
9. hardenpontka zimní (Hardenpont's Winterbutterbirne);
10. Esperenova pergamentka (Esperen's Bergamotte);
11. zimní děkanka (Winterdechantsbirne);
12. truita z Kolmaru (Regentin);
13. Esperenova chutnice (Soldat Laboureur);
14. máslovka královská (Königsbutterbirne);
15. anžulémka (Herzogin von Angoulême);

16. Arembergův Kolmar (Aremberg's Colmar);
17. hnědá (Beurré gris, Isenbart, graue Herbstbutterbirne);
18. šomontelka (Bezy de Chaumontel).

3. Pěstování broskve.

(Obr. 10.)

Pěstování broskví poskytuje nám mnohé příjemnosti, nelzeť je však tak snadno a nákladem tak nepatrným prováděti, jako pěstování jabloní a hruší, poněvadž již rozhodně vyžaduje skleníku, jakýž ve všeobecné části jsme vypsali, aneb jiné světlé místnosti, kde by stromkům poskytnuto býti mohlo vhodné stanoviště nejen za doby zimní, nýbrž i za doby květu.

K sázení do hrnců, zprvu 28—30 ctm. světlosti, hodi se nejlépe jednoroční očkovanci, jichž snadno v každé lepší školce nabudem, aneb dvouletí, byli-li předešlého roku ve výšce 30—40 ctm. seříznuti a jsou-li větvičky jejich co do dřeva úplně vyzrálé.

Při pozdějším přesazování dle velikosti stromků volíme i nádoby od 35—50 ctm. světlosti.

Jednoroční šlechtěnci, jež jsme do hrnců vsadili, mají obyčejně jediný nerozvětvený výhon, který, má-li účelu svému, t. j. aby dobrý stromek z něho povstal, vyhovovati, po své celé délce, tedy i na spodních částech dostatek oček míti musí.

Z toho výhonu vychováváme obyčejně kmínek s košatou korunkou, poněvadž se jiné tvary, jako jehlance, kordony, méně neb docela ku broskvím nehodí.

K tomu účelu jej nad 7.—8. očkem, tedy as 40 neb 45 ctm. od země hladce ostrým nožem buď v dobu podzimní neb na jaře seříznem a hned na to známým spů-

(Obr. 10.)

sobem do náležité nádoby a dobré země zasadíme. Za příčinou řezu toho vyvinou se po celé délce skorem očka ve výhony. Z těch, jakmile poněkud sesílely, dolení ostrým

nožem odstraníme, ponechávajíce pouze 5—6 hořeních, jimž koncem měsíce června špičky opatrně uštípem.

Více řezati a zkracovati větve prvním rokem netřeba, nýbrž dlužno jen dbáti, aby místnost, kde stromky roze-staveny jsou, provětrávána a tyto pilně postříkovány byly. Očka plodová za takého ošetření mnohem lépe se vyvíjejí a koncem srpna dosti patrně jeví.

Na větvi broskvové rozeznáváme troje očka. Jednoduchá plodová, dvojitá plodová se slabším dřevným uprostřed a očka dřevná ; okolnost, k níž při řezu dlužno pilně přihlížeti.

Každé větvi ponechá se 6—8 plodových oček či pupenů a řez nikdy nad jednoduchým plodovým, nýbrž vždy nad listovým neb takovým očkem se koná, kteréz listovým čili dřevným očkem doprovázeno jest, poněvadž by větev beztoho až po nejbližší dřevné očko, nad plodovým jsouc seříznuta, odumřela.

Stromek broskvový tedy vyvinuv během předešlého leta 5—6 větví korunových, v podzim neb, abychom snáze očka dřevná od plodových rozeznali, na jaře roku druhého po zasazení do nádoby řádnému řezu podroben býti musí.

Důležitá zkušenost, ku kteréž, má-li řez vhodně vykonán býti, pilně zřetel svůj jest nám obracet, jest, že u broskví očka plodová pouze jednou ovoce vydati dovedou a na to odumírají. Abychom však stromek udrželi v stálé úrodnosti a vznikání holých míst na větvích zabránili, nutno působiti každoročně na vývoj mladých náhradných výhonů. (Viz pravidla řezu v části všeobecné.) Docílímeť toho nejlépe, když z pěti dva, z šesti výhonů pak tři na

2 neb 3 očka seříznem, ostatním výhonům 5—6 pupenů plodových ponecháváme.

Zkrácené na 2—3 očka výhony budtež však co možná na stromku rozděleny, aby se neutvořila na některé straně nepřiměřená houšť vyrážejících proutků. Byli-li na podzim vsazeni již starší stromečkové vyzrálého dřeva, kteří pět až sedm výhonů seříznutých nesou do hrnců, nalezneme příštím jarem na větvích bez pochyby několik pupenů květných. Dopřejem stromkům, aby 6—7 plodů vytvořili a ku zralosti přivedli, neopominouce, seříznutím jistých větví, vznik náhradných větvíček na rok příští si pojistiti.

Veškerá ostatní pravidla ošetřování a zacházení jsou tataž, jako u jabloně, jenom že celkem větší opatrnosti a obezřetnosti třeba.

Přezimování děje se vždy v chráněné místnosti, světlé jizbě, sklenníku, pařeništi a p.

Některé odrůdy způsobilé ku pěstění v hrncích jsou :

1. Grosse Mignonne hâtive.
2. Madeleine rouge.
3. Galande.
4. Teton de Vénus.
5. Violet hâtiv.
6. Pavie de Pomponne.
7. Pavie Sanguine Grosse Admirable.
8. The Pitmaston Orange.
9. The Roman.
10. The Nevington.

4. Pěstování meruňky.

Meruňka již nemá té důležitosti a spůsoblosti ku pěstování v hrncích, jako hruše, jablůň a broskev, jednak proto, že podléhá v nádobách mnohým nemocem, zvlášť toku klí, a za tou příčinou úrody často nepatrné poskytuje.

Meruňka vyžaduje mnoho volného vzduchu, světla, a proto jest potřeba, aby místnost, v níž se nalézá, často provětrávána byla. Za touž příčinou učiníme též dobře, když stromky, jakmile počásí jen poněkud dovoluje, pod širým nebem na záhon postavíme.

Chceme-li stromků občasné za okrasy na tabule užiti, nedopustíme častějším nadzdvihováním a otáčením hrnce, aby kořenstvo u veliké míře otvorem ve dně do kypřé země vnikalo.

K sázení do hrnců, které na podzim v listopadu se děje, hodí se nejlépe jednoroční šlechtěnci, jimž vychováváním obyčejně udílíme podoby košatých stromečků. Lze-li nám odněkud nabyti stromků až ku plodnosti v nádobách dochovaných, sázíme je již v říjnu, abychom jim poskytly k dobrému zakořenění s dostatek času.

Země, kterouž nádoby naplňujem, budiž povahy poněkud lehčí, kypřejší než u jabloně a hruše a obsahujž něco ovoci peckovitému zvlášť užitečného vápna v podobě kousků sádry, vápenných ssutin a p.

Zalévání hnojivem tekutým, jakéž u ostatních druhů ovoce udáno, děje se každých osm dní a má výborné výsledky, provádí-li se s rozumnou mírností, jako polévání vodou, nejdéle do měsíce října.

Řez a ošetřování řídí se týmiž pravidly jako u broskve.

Plody povstavší, kdy velikosti bobů dosáhly, pilně měkkou vodou, dokud se nezbarvují, postřikovány bývají a během toho času důkladně se prohlížejí a vylamují. S úplnou jistotou děje se vylamování plodů jen tenkrát, kdy se v nich pecka tvrdá vytvořila, poněvadž právě v té době nejvíce plodů opadáva. Ponechávámeť stromku v prvním roce plodnosti nejvýše 12, ale v druhém a třetím již 24—30 plodů.

Obyčejně se pěstují následující odrodky :

1. Gross hâtiv de la Saint Jean.
2. St. Ambroise.
3. Kaisha.
4. Blenheim.
5. Moorpark.
6. Gascogne neb Augumois.
7. Mush Mush.
8. Abricot-pêche neb Royal.

5. Pěstování sliv a švestek.

Pěstování sliv a švestek, ač neposkytuje tak skvělých výsledků, jako pěstění jablek, hruší a broskví, přece ujala-li se ho ruka obratnější, hojně všelikou práci odmění.

Stromečkové, kteří, jak mnozí ovocníci tvrdí, velmi hmyzem trpívají, vyžadují, ku zabránění toho zla a k udržení lepšího zdraví, hojného čistění, provětrávání a možno-li co nejranněji stanoviště vhodného pod širým nebem.

Mnohé výhody, z nichž pouze na jednu, t. j. na časnou plodnost poukazujem, poskytuje, sázíme-li stromky,

jak ve všeobecné části praveno, na trnku (*prunus spinosa*), šlechtěné, buď až do plodnosti v nádobách vypěstěné aneb k témuž účelu na záhonech volných, častým přesazováním, vhodným kořenstva přiřezáváním připravené.

Sázení, abychom příštího leta již plodů nabyti mohli, děje se na podzim.

Vychovávání stromečků v rozličných tvarech, hlavně však ve tvaru kmínků s kulovitou, košatou korunkou, týmž způsobem a týmiž pravidly, jako u broskve a meruňky, se řídí.

Ošetřování sliv a švestek od ošetřování zmíněných druhů ovocných také ničím se neliší, vyjma, že velmi bedlivě o volný odpad vody přebytečné se starati, v době zrání plodů mírněji zalévati a s hnojením tekutým dokonce přestatí musíme.

Odrůdy sliv a švestek ranné i pozdní stejně ku pěstování v hrncích se hodí, jako ku př. :

1. Červené vejce (*rothe Eierpflaume*);
2. žluté vejce (*gelbe Eierpflaume*);
3. císařská bílá slíva (*weisse Kaiserpflaume*);
4. kutnohorská švestka (*grosse Zuckerzweitsche*);
5. vlašská švestka (*italienische Zweitsche*);
6. frankobrodská broskevná švestka (*frankfurter Pfirsichzweitsche*);
7. Favorite *hâtive de Rivers*;
8. *Imperatrice Diadem*;
9. *Columbia*;
10. *Knight's Green Drying*.

6. Pěstování třešně a višně.

Mnohem více již než slivě sluší třešni a višni výtka, že v hrncích jsou pěstěna nevalně se daří. Podléháť často toku klí, a ovoce, aniž jest lepší jakosti než ze stromů vysokokmenných, pod širým nebem stojících, dosti spoře nese.

Bedlivého provětrávání, pokud ve sklenníku neb jiné uzavřené místnosti se nalézá, neméně než u slivy je třeba.

Zhusta dostavuje se u veliké míře na stromcích černá mšice, kterou s dosti velkým namaháním kouřem tabákovým, čistěním a roztokem 100 gramů aloë v hektolitru vody ničiti musíme.

Tvar jehlančitý aneb tvar stromků s košatou korunou nejlépe třešním a višním sluší, a provádí se vychovávání obou, jak u ostatních druhů ovocného stromoví naznačeno.

V letě, v červnu se veškeré větvičky, vyjma řídící, až na délku 5 ctm. zkrátí. V měsíci srpnu pak, než strom náležitě velikosti nabyt, i řídící větve na 9 ctm. se sřízne, v následujících letech pak vždy o 3. ctm. zkrátí.

Ošetřování stromků třešňových a višňových od ošetřování ostatních druhů peckovitého ovoce se neliší.

Dobré výsledky při pěstění dávají dle mnohých ovocníků odrody tyto:

1. Královna Hortensie (Königin Hortense);
2. velká franc. amrhele (Cerise de Montmorency);
3. plazivka (doppelte Natte?);
4. španělská bílá chrupavka (weisse Spanische);
5. ranná španělská višeň (spanische Frühweichsel);
6. některé sklenovky a mnohé amarelky.

7. Pěstování révy vinné.

Réva vinná pěstěná v hrncích poskytuje výsledků velmi uspokojivých, ano mnohdy skvělých, tak že neváháme vřele pro tento způsob kultury ji schváliti.

Sklenník ovocný, jehož révě pro ochranu, je-li podnebí drsné, poskytnouti dlužno a který jakoukoliv jinou zasklenou, světlou místností nahrazen býti může, netřeba vytápěti; stačíť úplně, když révy po větší část dne přímým účinkům paprsků slunečných ostaveny jsou. Protož je zaslánění, i kdyby temperatura působením slunce vysokého stupně dostoupila, zbytečné, ano po případě, jako v čas zrání hroznů, škodné.

Na jaře v měsíci březnu sázíme mladé révy, nejraději roční, zakořeněné řízence, neb rozvody do hrnců, seříznouce každou hned po vsazení na 2—3 očka nad povrchem země. Bráti k účelu tomu již révy starší, dospěvší k jistému stupni vývoje, je bez prospěchu, poněvadž nové zakořeňování rozhojněného kořenstva takých rév dosti obtížně a zdlouhavě se děje.

Hrniec, do kterého révu vsazujem, budiž co do rozměrů révě přiměřen, ani malý, ani velký příliš. Kdyby se nám zdálo, že neposkytuje révě na delší dobu dostatečného místa, snadno přesazením v době letní, obyčejně v měsíci červenci, zpomůžem.

Směs země týmž způsobem révě se upravuje, jako ostatním ovocným stromkům, leč s tím rozdílem, že se jí něco hnojiva fosforečného (superfosfátu) a něco hnojiva draselnatého (dřevěného popelu) přidá.

Hnojení tekuté po čas vegetace, zvlášt obsahuje-li dotčené látky fosforečné a draselnaté, jeví účinky výborné. — Zasadivše mladé révy do nádob s náležitou bedlivostí, postavíme ku každé ochranný kolík, k němuž se výhon řidící, z očka nejvýše stojícího vypučelý, neb onen, který nejsilnější žene, přivazuje; výhony ostatní až po pátý list se uštipují.

Když se byl hlavní výhon poněkud silněji vyvinul, připevňujem jej znenáhla ke kolíku, úponky při tom odstraňujeme, a když byl délky $1\frac{1}{2}$ —2 m. dosáhl, na špičce ho uštípem.

Vykonáme-li přistípnutí to časněji, objeví se nám jakožto následek hojnost výhonů postranných, jež, je-li rostlina slabší, až po jeden, je-li silnější, až po dva listy odstraníme.

Velmi důležitó jest během leta vegetaci pilně podporovati jedním neb dvojím přesazením a hnojením tekutými hnojivy.

Provětrávání není u rév tak nutné; snesout nejsnadněji ze všech ovocných druhů vzduch uzavřený a nejvyšší stupeň tepla. Ale za to prospívá velmi zdaru častější postříkování měkkou vodou.

Ku konci vegetační periody ustanem v zalévání a odejmouce révám několik listů hořeních, hledíme je tím přiměti k dokonalejšímu dřeva uzrávání.

Révy tím způsobem bedlivě chované mohou nám za pravidelných poměrů již příštím rokem 4—5 hroznů poskytnouti.

Následující řez, který buď na jaře neb jak prý to dle mnohých, anať beztoho réva dobře ochráněná přežije, výhodnější, na podzim již se vykoná, odejme révě

dle její síly tolik na délce, že jí 8—10 ok zbude, z nichž pouze 5 neb 6 hořením vypučetí dáme, odstraňující časné výhony spodní. Kolmý kolík, který až dosaváde révy nesl, se odstraní a drátěnou spirálou, po níž se réva na způsob závitkovitých kordonů vede, nahradí.

Touž službu co spirála zastane též několik kolíků v kruhu okolo révy rozestavených, na něž i postranných 5—6 výhonů snadněji upevniti lze.

Výhony postranné, jakmile nějaký hrozen nesou, a víc než jeden prvním rokem žádný nésti nesmí, až ku poslednímu, nad tímto hroznem se nacházejícímu listu, se uříznou. Výhony neplodné až ku 4. neb 5. listu se zkrátí.

Práce ošetřovací, jako postřikování, vyjma v době květu, odstraňování úponek, uštipování čili pincirování a tak dále, velmi přesně, jako roku předešlého, diti se musí.

Abychom docílili krásnějších, dokonaleji vyvinutých hroznů, odstraňujeme jednotlivé neúhledné, příliš stísněné neb nedokonale vyvinující se bobule pomocí úzkých, na špičkách otupených nůžek.

K témuž účelu, t. j. pro zvětšení hroznů, děje se také tak zvané kroužkování, jež hned po odkvětu neb kdy bobule dosáhly velikosti malého hrachu, na větvičce, na níž hrozen visí bezprostředně nad tímto, tak se vykoná, že nožem neb nástrojem zvlášť k tomu upraveným 5 millim. široký proužek s kory a lýka dokola až ku dřevu se odloupne. Kroužkovaný hrozen stane se nejen krásnějším, nýbrž i časněji než ostatní zraje.

Ku pěstování v hrncích hodí se následující odrůdy:

1. Diamant;
2. červené ušlechtilé;

3. ušlechtilé muškátové;
4. roučí slabé;
5. vanilkové;
6. druhy muškátové;
7. Black Hamburg, Frankenthaler, poskytuje výsledků nad jiné skvělých;
8. Black Esperione;
9. Black Frontignan;
10. Grosse perle de Hollande.

8. Pěstování srstky a rybízu.

Srstka i rybíz jsou ku pěstování v květináčích velmi spůsobilé, tak že často výsledků až překvapujících se dočkáme.

Pěstujeme je co keříky neb raději ještě v podobě kmínků 30—45 ctm. vysokých s kulatou, košatou korunkou, poněvadž tak nad miru mile vyhlíží. K tomu účelu seřízneme silnější rostliny povstalé obyčejně z řízenců blízko u země, abychom docílili několika mohutných, zdravých výhonů.

Z těch nejkrásnější a nejvhodněji postavený sobě vybereme a ke kolíku připevníme; ostatní pak v květnu nožem odstraníme.

Za léto vyroste výhon do jisté výše a musí příštím jarem až po místo, kde korunku mítí chceme, zkrácen býti. Za příčinou seříznutí vypučí nejvyšší očka v ratolesti postranné, z nichž se za leto snadno úhledná, kulatá a košatá korunka vyvine.

V novější době štěpují se, ač to více pro zahradu má důležitost, srstka i rybíz na druh rybízu *Ribes aureum*, *Ribes palmatum*, který tvoří silné a dosti vysoké kmínky, s dobrým prospěchem. Rybíz i srstka vyžadují půdy čerstvé, svěží, více hlinité než písčité.

V Anglii pěstují obzvláště tyto druhy srstek:

1. Emperor Napoleon;
2. Abraham Newland;
3. Beauty of England;
4. Atlas;
5. Bonny Lass;
6. Bright Venus;
7. Governess;
8. Independent;
9. Invincible;
10. Perfection;
11. Cheshire Lass a j. v.

Z odrůd rybízu hodí se nejlépe hollandská odrůda s dlouhým hroznem: *Groseiller de Hollande à longue grappe* a *Impériale blanche*.

9. Přehled prací a pravidel do roka při pěstování ovocných stromů a keřů v hrncích.

1. Sazení stromečků do hrnců provádíme, možno-li, již na podzim.

2. Jakmile nastalo mírnější počasí únorové, stavíme stromečky, ovšem jen ve skleníku, nikoliv pod širým nebem, na stanoviště letní a dbáme důkladného pohnojení.

3. Pokročil-li na jaře vývoj oček již tak, že dřevná od plodových snadno rozeznati lze, přistoupíme k řezu ovoce peckovitého, způsobem, jaký u jednotlivých druhů udán byl.

4. Kropením vodou měkkou počíná se, kdy plody se objevily a vyvíjeti se začínají.

5. V měsíci květnu, kdy netřeba se již nočních mrazů báti, postavíme, šetříce známých pravidel, stromky, nemáme-li skleníku ovocného, pod širé nebe na letní stanoviště.

6. Za suchého počasí denně mezi 4.—5. hodinou odpolední neb i z rána zaléváme a týdně tekutým hnojem hnojíme.

7. V měsíci červnu vylamujeme udaným způsobem přebytečné plody, a větvičky přištipujem čili pincirujem.

8. Kdyby stromečkové příliš bujně rostli, nadzvednem v měsíci červenci poněkud nádoby a ostrým nožem část kořenů, otvorem ve dně do země pronikajících, odstraníme.

9. V srpnu uštipujem čili pincirujem všechny řídící výhony.

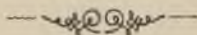
10. V říjnu odřezujem opatrně až u dna nádoby ostrým nožem kořenstvo do země otvorem dna vnikající, však jen u stromečků, z nichž plody již jsme sňali.

11. Na to je postavíme na zimní stanoviště a již jich nezalévajíce, proti mrazu pokrovem listí, mechu a p. řádně je opatříme.

12. Po celou zimu, zvláště v měsících prosinci a lednu, častěji chovance své prohlížíme, zda-li kůra se nevraští. Spozorujeme-li něco podobného, stromky, pokrov listů, mechu a p. nadzvednouce, z rána slabě zalejeme.

13. Poněvadž broskve, meruňky, slívy, třešně a bruše mnohdy od sršní, vos, much a škvorů napadeny a ožírány bývají, čímž nejen na kráse nýbrž i na chuti a trvanlivosti dosti značné škody utrpí, býváme mnohdy nuceni, potáhnouti volně celou korunku lacinou sítkovou tkaninou a ku kmeni tak upevniti, aby i mravenci plodův dosáhnouti nemohli.

OBSAH.

Stránka

Předmluva.

I. Část povšechná:

1. Kterak vychováváme stromky pro pěstování v květináčích .	10
2. O květináčích a kbelích	16
3. O sázení do květináčů a kbelů	17
4. O půdě	19
5. O hnojení a zalévání	20
6. O tvarech stromčků v hrncích pěstovaných	22
7. Některá pravidla řezu stromčků v hrncích pěstovaných .	25
8. O přesazování stromků, částečném obnovování země a ošetřování kořenstva	30
9. O přezimování stromčků	32
10. O stanovišti letním	37

II. Spůsoby pěstování jednotlivých druhů ovocného stromovi:

1. Pěstování jabloně	39
2. „ hruše	44
3. „ broskve	47
4. „ meruňky	51
5. „ sliv a švestek	52
6. „ třešně a višně	54
7. „ révy vinné	55
8. „ srstky a rybízu	58
9. Přehled prací a pravidel do roka při pěstování ovocných stromů a keřů v hrncích	59

